

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA W OPOLU

45 - 052 OPOLE
ul. Oleska 19a

Tel. centr.: 77 453 – 86 – 36
77 443 – 18 – 70
Fax: 77 453 – 73 – 68
e-mail: rio@rio.opole.pl
www.rio.opole.pl

Opole, 16 stycznia 2020 r.

NA.III-0221-26/2019

Wysłano dnia 17. 01. 2020

Pan

Jan Woźniak

Burmistrz Miasta i Gminy

Otmuchów

Działając na podstawie art. 13 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2137) w odpowiedzi na pismo z dnia 10 grudnia 2019 r. (data wpływu do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu – 17 grudnia 2019 r.), dotyczące pytania czy Gmina w sposób prawidłowy dokonuje naliczenia odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla nauczycieli emerytów, przyjmując 5 % pobieranych przez nich świadczeń wymienionych w Karcie Nauczyciela za jeden miesiąc ustalony w oparciu o średnią wysokość emerytury za cały rok, uprzejmie wyjaśniam i informuję, co następuje.

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1352 ze zm.; dalej: u.z.f.ś.s.) określa zasady tworzenia przez pracodawców zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (dalej też: fundusz i ZFŚS) i zasady gospodarowania środkami tego funduszu, przeznaczonymi m.in. na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z funduszu. Zgodnie z art. 5 ust. 1 u.z.f.ś.s. fundusz tworzy się z corocznego odpisu podstawowego, naliczanego w stosunku do przeciętnej liczby

zatrudnionych w sposób określony w dalszych ustępach tego artykułu, przy czym w myśl ust. 8 pkt 2 przepisów art. 5 ust. 1-7 nie stosuje się do szkół i placówek objętych systemem oświaty w stosunku do nauczycieli podlegających przepisom Karty Nauczyciela.

Podstawę prawną funkcjonowania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w szkole stanowi art. 53 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2215, dalej: K.N.). Dla nauczycieli dokonuje się corocznie odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości ustalonej jako iloczyn planowanej, przeciętnej w danym roku kalendarzowym, liczby nauczycieli zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze zajęć (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) skorygowanej w końcu roku do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych nauczycieli (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) i 110 % obowiązującej w dniu 1 stycznia danego roku kwoty bazowej, o której mowa w art. 30 ust. 3, tj. średniego wynagrodzenia nauczycieli ustalonego w oparciu o kwotę bazową, określoną dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej (art. 53 ust. 1 K.N.). Zgodnie z art. 53 ust. 2 K.N. dla nauczycieli będących emerytami, rencistami lub nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenia kompensacyjne dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 5 % pobieranych przez nich emerytur, rent oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. Przepis art. 53 ust. 5 K.N. w sprawach nieuregulowanych w ust. 1 – 4 odnosi do przepisów o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Powyższa regulacja dotycząca nauczycieli będących emerytami, rencistami lub nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenia kompensacyjne nie precyzuje w jaki sposób dokonywać należy odpisu, bowiem nie określa okresu, jaki należy uwzględnić przy obliczaniu 5 % pobieranych emerytur, rent lub nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. Karta Nauczyciela zarówno dla nauczycieli, nauczycieli pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne, jak i dla emerytów i rencistów przewiduje inny sposób naliczania odpisów niż ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Odpisy te są niezależne od wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Wywieść jednak należy wspólną zasadę tworzenia odpisu na podstawie danych za rok ubiegły. Jak wskazuje się w doktrynie: *„Komentarza wymaga kwestia sposobu naliczania odpisu na fundusz dla emerytowanych nauczycieli szkół. (...) Zasadniczą wątpliwość budzi fakt, że pracodawca nie ma dostępu do informacji, w jakiej wysokości emeryturę, rentę czy świadczenie kompensacyjne pobiera były nauczyciel danej szkoły. O wysokości tych świadczeń może czerpać wiedzę jedynie od samych uprawnionych do nich. Celowe wydaje się zatem, aby pracodawca występował do byłych pracowników danej szkoły (zespołu szkół), którzy odeszli z niej na emeryturę, rentę bądź świadczenie kompensacyjne, z wnioskiem o to, aby każdego roku podawali informację o wysokości pobieranego świadczenia. Na tej podstawie należy dokonać odpisu na*

fundusz w wysokości 5 % zadeklarowanych wysokości pobieranych przez byłych pracowników emerytur, rent i świadczeń kompensacyjnych.” (J. Lisowski, K. Stradomski, Karta Nauczyciela. Komentarz, Wyd. 1, Warszawa 2017).

Ponieważ przepis art. 53 ust. 2 K.N. nie precyzuje, że podstawę wyliczenia kwoty odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli będących emerytami, rencistami lub nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, stanowi miesięczna emerytura oraz z jakiego miesiąca w roku, uwzględniając jednak fakt, że ZFŚS jest kategorią roczną, przyjmując należy, że wyliczenia dokonuje się w oparciu o emeryturę pobraną w całym roku (analogicznie rentę lub świadczenie kompensacyjne). Jak przy tym wynika ze stanowiska Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie zasad dokonywania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli będących emerytami, rencistami lub nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, w celu prawidłowego naliczenia odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dyrektor szkoły powinien zwrócić się do nich o przedstawienie danych dotyczących wysokości pobieranych świadczeń, np. przedstawienie PIT-u lub decyzji ZUS, określającej wysokość świadczenia.

Mając powyższe na uwadze przychylić należy się do stanowiska, zgodnie z którym odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli będących emerytami, rencistami lub nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenia kompensacyjne, dokonuje się w wysokości 5 % pobieranych przez nich emerytur, rent oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych w skali rocznej. Zatem stosowane do dnia złożenia wniosku przez Gminę naliczenie odpisu na ZFŚS dla nauczycieli emerytów przyjmując 5 % pobieranych przez nich świadczeń za rok jest prawidłowe. Jednocześnie podkreślić należy, że kwestia ta nie jest wyraźnie określona w art. 53 ust. 2 K.N. oraz istnieją stanowiska odmienne, w myśl których należy przyjmować 5 % emerytury za jeden miesiąc ustalony jako średnia wysokość emerytury za cały rok, jak też sugeruje Gmina w zadanym pytaniu.

Przedstawiając powyższe należy zaznaczyć, że wyjaśnienia Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu nie stanowią wiążącej wykładni prawa.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
Opole
Grzegorz Czarnocki

